

**Uchwała Nr XXII/150/17
Rady Gminy Chełmno
z dnia 28 września 2017 r.**

**w sprawie uchwalenia Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie
oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie dla Gminy Chełmno na lata 2017-2023**

Na podstawie art. 17 ust.1 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej r. (Dz.U. z 2016 r. poz. 930 t.j. z późn. zm.), w związku z art. 6 ust.1, ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz.U. z 2015 r., poz. 1390 t.j.) Rada Gminy Chełmno

uchwała, co następuje:

§ 1

Przyjąć Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2017-2023, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2

Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Chełmno.

§3

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady

Inż. Mieczysław Urbański

Załącznik do uchwały Nr XXII/150/17
Rady Gminy Chełmno
z dnia 28 września 2017r.

**Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie
oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie
dla Gminy Chełmno
na lata 2017 - 2023**

Chełmno 2017

A handwritten signature in blue ink, consisting of stylized cursive letters.

Spis treści

Wstęp	4-7
Rozdział I Prawo wobec przemocy w rodzinie	7-9
1.1. Dokumenty międzynarodowe	7
1.2. Przemoc i jej przeciwdziałanie w świetle prawa polskiego.....	8
1.2.1. Program jest spójny z programami	8
1.3. Czyny zabronione, kwalifikowane jako przemoc w rodzinie.....	8-9
Rozdział II Przemoc w rodzinie w literaturze	9-10
2.1. Rodzaje przemocy	9-10
Rozdział III Analiza problemów społecznych na terenie Gminy Chełmno	10-15
Rozdział IV Cele programu	15
4.1. Cel Programu	15
4.2. Cele szczegółowe Programu	15
4.3. Realizacja celów szczegółowych Programu poprzez.....	15
Rozdział V Założenia Programu	16
5.1. Realizacja celów Programu	16
Rozdział VI Zasoby gminy Chełmno w zakresie realizacji Programy	16-18
6.1. Zasoby ludzkie	16
6.2. Zasoby instytucjonalne	16
6.3. Czynniki gwarantujące właściwą realizację Programu	16
6.4. Zagrożenia w realizacji zadań	16
6.5. Realizator działań	17
6.6. Zasoby	17
6.7. Adresaci	18

Rozdział VII Zadania i realizacje Gminnego Programu Wsparcia Rodziny.....	18-19
7.1. Wykaz skrótów	19
Rozdział VIII Monitorowanie	20
Rozdział IX Finansowanie Programu	20
Literatura	21

Wstęp

Przemocą w rodzinie określane jest „każde zachowanie skierowane wobec osoby bliskiej, którego celem jest utrzymanie nad nią kontroli i władzy. Przemoc w rodzinie to zamierzone, wykorzystujące przewagę sił działanie przeciwko członkowi rodziny naruszające jego godność oraz podstawowe prawa i wolności, powodujące cierpienie i szkody¹. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy(t.j. Dz. U. z 2015 r. poz. 1390 t.j.) definiuje przemoc w rodzinie jako jednorazowe lub powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste członków rodziny, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą.

Rodzina jest najważniejszym środowiskiem życia człowieka, kształtującym osobowość, system wartości, poglądy i styl życia. Ważną rolę w prawidłowo funkcjonującej rodzinie odgrywają wzajemne relacje pomiędzy rodzicami, oparte na miłości i zrozumieniu. W przypadku dezorganizacji rodzina nie jest w stanie realizować podstawowych zadań, role wewnątrzrodzinne ulegają zaburzeniu, łamane są reguły, a zachowania poszczególnych członków rodziny stają się coraz bardziej niezgodne z normami prawnymi i moralnymi oraz oczekiwaniami społecznymi. Przemoc domowa może być zarówno skutkiem, jak i przyczyną dysfunkcji w rodzinie. Należy ją zaklasyfikować do kategorii zachowań negatywnych o dużej szkodliwości społecznej. Prowadzi do poważnych naruszeń norm moralnych i prawnych, tragicznych skutków psychologicznych, a w skrajnych przypadkach do poważnych okaleczeń czy zabójstw².

Wokół przemocy narosło wiele mitów. Jednym z nich jest przekonanie, że jest to zjawisko marginalne, występujące wyłącznie w patologicznych środowiskach. Tymczasem według danych statystycznych przemoc w rodzinie jest zjawiskiem powszechnym i stanowi poważny problem społeczny.

Znęcanie się nad rodziną jest najczęściej popełnianym przestępstwem w Polsce, zaraz po przestępstwach przeciwko mieniu i życiu³.

Przemoc ze strony najbliższej osoby jest doświadczeniem traumatycznym, okaleczającym psychikę.

Przemoc w rodzinie przybiera różne formy: od przemocy fizycznej, przez przemoc psychiczną i seksualną, po przemoc ekonomiczną. Przemoc w rodzinie rzadko jest incydem jednorazowym. Zazwyczaj ma ona charakter długotrwały i cykliczny⁴.

Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie należy do tych zadań administracji publicznej, w przypadku których skuteczność działań uwarunkowana jest współdziałaniem między wieloma podmiotami. Konieczność współpracy wynika z braku czy też z niewystarczającego przepływu informacji o rodzinach uwikłanych w przemoc domową.

¹ U. Nowakowska, *Przemoc kobiet w rodzinie*, Warszawa 2008, s. 21.

² H.D. Sasal, *Przewodnik do procedury interwencji wobec przemocy w rodzinie*, Warszawa 2005, s. 16–19.

³ L. Tomaszewska., *Przemoc wobec kobiet w rodzinie, - niezbędnik prokuratora*, Warszawa 2007, s. 36–37.

⁴ Teczka procedur przeciwdziałania przemocy w rodzinie, *Wydawnictwo FORUM SP. Z o.o.*, Poznań, 2012r., s.11.

Zaangażowanie różnych instytucji w tym zakresie może przyczynić się do sprawniejszego i szybszego udzielania pomocy osobom dotkniętym przemocą, jak i oddziaływania na osoby stosujące przemoc. Potrzeba nawiązywania szerokiej współpracy na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie jest od dawna dostrzegana w doktrynie. I. Sierpowska słusznie podkreśla, że ważną rolę w zwalczaniu przemocy w rodzinie odgrywa kształtowanie odpowiednich postaw społecznych, dlatego też ustawodawca zachęca organy administracji do współpracy z podmiotami niepublicznymi, zwłaszcza kościołami i organizacjami pozarządowymi. Zjawisku temu może również przeciwdziałać większe zainteresowanie osób z najbliższego otoczenia ofiar, ale i sprawców przemocy, w tym zawiadomienie policji, prokuratury oraz instytucji pomocy społecznej⁵.

Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie dla Gminy Chełmno ma charakter długofalowy. Działania Programu obejmują lata 2017–2023. W miarę potrzeb i sytuacji społecznej zadania Programu mogą ulegać zmianom i udoskonaleniom.

Doświadczanie przemocy jest jedną z wielu sytuacji kryzysowych. Kryzys jest wynikiem stresu i napięcia w życiu człowieka. Kryzys jest zatem odczuwaniem lub doświadczaniem wydarzenia bądź sytuacji jako trudności nie do zniesienia, wyczerpującej zasoby wytrzymałości i naruszającej mechanizmy radzenia sobie z trudnościami. U osoby będącej w kryzysie, która nie otrzyma stosownego wsparcia, mogą wystąpić poważne zaburzenia afektywne, behawioralne i poznawcze⁶.

Próba szybkiego poradzenia sobie z aktualnym problemem jest interwencja kryzysowa, inaczej zwana przeciwdziałaniem kryzysowi.

Prawo w Polsce określa interwencję kryzysową jako „zespół interdyscyplinarnych działań, podejmowanych na rzecz osób i rodzin będących w stanie kryzysu. Celem interwencji kryzysowej jest przywrócenie równowagi psychicznej i umiejętności samodzielnego radzenia sobie, a dzięki temu zapobieganie przejściu reakcji kryzysowej w stan chronicznej niewydolności psychospołecznej.”⁷ „W ramach interwencji kryzysowej udziela się natychmiastowej specjalistycznej pomocy psychologicznej, a w zależności od potrzeb – poradnictwa socjalnego lub prawnego, w sytuacjach uzasadnionych – schronienia do 3 miesięcy”⁸

Pierwszą próbą zmierzającą do kompleksowych, zintegrowanych działań mających na cel zahamowanie zjawiska przemocy w rodzinie stanowi przyjęta w 2005r. Ustawa o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, a narzędziem w działaniach na rzecz likwidowania przemocy w rodzinie jest tzw. Niebieska Karta, jako początek procesu pomagania⁹.

⁵ <https://sip.lex.pl/#/publikacja/469894232>, 25.05.2017 r.

⁶ J.R. Kames., B.E. Gilliland: Strategie interwencji kryzysowej. Pomoc psychologiczna poprzedzająca terapię, op. cit., s.26

⁷ Art. 47 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej – Dz. U. Nr 64, poz. 593, Nr 99, poz. 1001 i Nr 273, poz. 2703

⁸ Ustawa o pomocy społecznej z 2005 r., Nr 64, poz. 565 i Nr 94, poz. 778

⁹ K. Wyrwicka, *Przemoc w rodzinie – próba podsumowania*, (w:) Praca Socjalna, Instytut Rozwoju Służb Społecznych, Warszawa 2008, s. 6 -11.

Celem ustawy było zwiększenie skuteczności przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz inicjowania i wspierania działań polegających na podnoszeniu świadomości społecznej w zakresie przyczyn skutków przemocy w rodzinie.

Wprowadzone akcje przeciwdziałające przemocy w rodzinie spowodowały, iż zaczęto o tym problemie mówić, nie wstydząc się go, osoby pokrzywdzone (ofiary przemocy) zdecydowały się zahamować często długotrwały proces.

Kolejny akt prawny - Ustawa z dnia 10 czerwca 2010r. (Dz. U nr 125, poz. 842), zmieniająca dotychczasową ustawę o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, nałożyła na jednostki samorządu terytorialnego jako organu realizujący zadania z zakresu przemocy w rodzinie nowe zadania, a w szczególności tworzenie gminnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w tym:

- opracowanie i realizacja gminnego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie,
- prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie w szczególności poprzez działania edukacyjne służące wzmocnieniu opiekuńczych i wychowawczych kompetencji rodziców w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie,
- zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia,
- tworzenie zespołów interdyscyplinarnych.

Przemoc jest zjawiskiem złożonym, wieloaspektowym, rozpatrywanym w czterech perspektywach: prawnej, psychologicznej, moralnej i społecznej. Dlatego przeciwdziałanie jej wymaga podejścia interdyscyplinarnego.

Z punktu widzenia prawa przemoc uznawana jest za przestępstwo, co zobowiązuje służby policyjne i wymiar sprawiedliwości do interweniowania, podejmowania działań na rzecz ochrony ofiar, ścigania i karania sprawców. Aspekt psychologiczny zwraca uwagę na mechanizmy przemocy w rodzinie, na relacje między ofiarą i sprawcą, na odczuwane przez ofiarę skutki przemocy, a także na możliwość wyjścia z przemocy. Spojrzenie od strony moralnej odwołuje się do wartości, takich jak poszanowanie życia ludzkiego, zdrowia i godności ludzkiej. Zaś z punktu widzenia społecznego uwagę zwracają funkcjonujące mity i stereotypy usprawiedliwiające zachowania mające znamiona przemocy.

Narastanie zjawiska przemocy w rodzinie powoduje, że działania określone w Programie powinny być nadal kontynuowane bowiem wpisane są również w cele operacyjne Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Chełmno na Lata 2016 – 2023.

Niektóre z działań mają charakter długofalowy i ich realizacja rozciągnie się na kolejne lata. Ponadto w toku realizacji Programu zadania związane z przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie i ochrony ofiar będą się zmieniać w miarę potrzeb, sytuacji społecznej, warunków życia rodzin.

Osobami doświadczającymi przemocy domowej są najczęściej kobiety, dzieci, osoby starsze lub niepełnosprawne, ale bywają też nimi mężczyźni. Przemoc w rodzinie ma tragiczne konsekwencje. Prowadzi nie tylko do uszkodzeń ciała ofiary, ale także do zaburzeń emocjonalnych oraz zaburzeń w sposobie, w jaki postrzega ona sama siebie, sprawcę oraz innych ludzi. Narastanie zjawiska przemocy w rodzinie wymaga niezwłocznego podjęcia działań zawartych w niniejszym Programie.

Rozdział I. Prawo wobec przemocy w rodzinie

1.1. Dokumenty międzynarodowe

Najważniejszymi dokumentami oraz organizacjami postulującymi poszanowanie i zachowanie ludzkich praw są:

- Karta Narodów Zjednoczonych z 1945r.- Konstytucja ONZ (umowa międzynarodowa, która siedmiokrotnie podnosi kwestie związane z prawami człowieka, mówi się tam o popieraniu, przestrzeganiu, poszanowaniu praw człowieka- ONZ uznało, że wszystkie narody są równe)
- Powszechna Deklaracja Praw Człowieka z 1948r. (podstawa ochrony systemu praw człowieka. Na bazie Deklaracji w 1966 roku uchwalono Międzynarodowe Pakty Praw Człowieka, które jako umowy międzynarodowe od początku obowiązywały wszystkie Państwa - Strony. Deklaracja do dziś jest podstawą systemu ochrony praw człowieka ONZ,)
- Unia Europejska (Traktat z Lizbony otwiera możliwość przyjęcia przez UE Europejskiej Konwencji Praw Człowieka)
- Deklaracja Wiedeńska przyjęta przez ONZ na Światowej Konferencji Praw Człowieka we Wiedniu w 1993r. (równy status kobiet i prawa człowieka kobiet – przemoc wobec kobiet została uznana za naruszenie praw człowieka)
- Konwencja o ochronie praw człowieka i podstawowych praw wolności – „Konwencja Europejska” lub EKPC – (na podstawie praw Konwencji powołano do życia Europejski trybunał Praw Człowieka z siedzibą w Strasburgu- w 1991r. Polska podpisała i ratyfikowała ją w 19 stycznia 1993r.- i tego dnia konwencja weszła w życie w stosunku do Polski)
- Program *Daphne* realizowany przez Unie Europejską, który ma na celu wsparcie projektów na rzecz przeciwdziałania przemocy wobec kobiet i dzieci, *Daphne III* (2007-2013)- zapobieganie i zwalczanie przemocy wobec dzieci, młodzieży i kobiet oraz ochrona ofiar i grup ryzyka
- Konwencja o prawach dziecka przyjęta przez ONZ w 1989r. (katalog praw i wolności obejmuje prawa cywilne, socjalne, kulturalne, polityczne i z założenia w niewielkim zakresie uwzględnia prawa ekonomiczne, oraz prawo osobiste m. in. **prawo do wolności od przemocy fizycznej lub psychicznej**)

1.2.Przemoc i jej przeciwdziałanie w świetle prawa polskiego

Prawo Polskie to głównie:

- Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz. U.z 1997r., Nr 78, poz. 483 z późn. zm.).
- Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (t.j. Dz. U. z 2015 r. poz. 1390).
- Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi. (t.j. Dz. U. z 2016 r. poz. 487 z późn. zm.).
- Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej. (t.j. Dz. U. z 2016 r. poz. 930 t.j. z późn. zm.).
- Ustawa o Policji z dnia 6 kwietnia 2016 r. (Dz.U. z 2016 r., poz. 1782 za zm.).
- Ustawa Kodeks karny z 6 czerwca 1997 r. (Dz. U. z 2016 r., poz. 1137).
- **1.2.1. Program jest spójny z Programami:**
- Krajowym Programem Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2014-2020,
- Wojewódzkim programem przeciwdziałania przemocy w rodzinie dla województwa Kujawsko-pomorskiego do roku 2020
- Powiatowym Programem Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2016- 2023
- Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Chełmno na lata 2016- 2023
- Gminnym Programem Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na 2017r.

1.3.Czyny zabronione, kwalifikowane jako przemoc w rodzinie

Przemoc jest przestępstwem ściganym z urzędu.

Artykuł 207 Kodeksu karnego (t.j. Dz. U. z 2016 r. poz. 1137 z późn. zm.) stanowi:

„§1. Kto znęca się fizycznie lub psychicznie nad osobą najbliższą lub inną osobą pozostającą w stałym lub przemijającym stosunku zależności od sprawcy albo nad małoletnim lub osobą nieporadną ze względu na jej stan psychiczny i fizyczny, podlega karze pozbawienia wolności od 3 miesięcy do 5 lat.

§2. Jeżeli czyn określony w §1 połączony jest ze stosowaniem szczególnego okrucieństwa, sprawca podlega karze pozbawienia wolności od roku do 10 lat.

§3. Jeżeli następstwem czynu określonego w §1 lub 2 jest targnięcie się pokrzywdzonego na własne życie, sprawca podlega karze pozbawienia wolności od 2 do 12 lat”.

Rozdział II. Przemoc w rodzinie w Literaturze

Przemoc w rodzinie - należy przez to rozumieć jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste osób wymienionych, w pkt.1 Ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą¹⁰.

“Przepisy ustawy o pomocy społecznej w kilku aspektach odnoszą się do przemocy, w tym do przemocy pomiędzy członkami rodziny. Art. 47 ust 4 Ustawy o pomocy społecznej pozwala na zakwalifikowanie przemocy w rodzinie jako stanu faktycznego będącego sytuacją kryzysową”¹¹. “Sytuacja kryzysowa to sytuacja wymagająca uruchomienia niepieniężnego (usługowego) świadczenia z pomocy społecznej.

W przypadku osób dotkniętych przemocą interwencja ta może mieć postać udzielenia schronienia oraz wsparcia rodzicowi (matce albo ojcu) z małoletnim dzieckiem lub kobiecie w ciąży”¹².

Według Poradnika dla ofiar przemocy, przemoc w rodzinie definiowana jest jako zamierzone i wykorzystujące przewagę sił działanie przeciw członkowi rodziny, naruszające prawa i dobra osobiste, powodujące cierpienie i szkody¹³. Przemoc w rodzinie jest problemem, którego społeczne uwarunkowania są wyjątkowo liczne. Jest ona zjawiskiem powszechnym. Dom rodzinny dla wielu ludzi to miejsce cierpienia, zagrożenia, lęku i rozpacz. Przemocą jest wszystko to, co czynione jest z myślą o zranieniu drugiego człowieka lub wyrządzeniu mu krzywdy.

2.1. Rodzaje przemocy

Wyróżnia się następujące formy przemocy:

Przemoc fizyczna – każde agresywne zachowanie skierowane przeciwko ciału ofiary, mogące prowadzić do bólu oraz fizycznych obrażeń (m.in. popychanie, obezwładnianie, szarpanie, policzkowanie, uderzenie pięścią, kopanie, duszenie, rzucanie przedmiotami, użycie broni).

Przemoc psychiczna – agresywne zachowania, które mają na ogół charakter poniżający lub budzący poczucie zagrożenia i wywołują emocjonalny ból lub cierpienie (m.in. wyśmiewanie, wyzywanie, krytyka, groźby, kontrolowanie i ograniczanie kontaktów z innymi osobami).

¹⁰ Ustawa o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, z dnia 29 lipca 2005r, Dz. U. Nr 180 poz. 1493.

¹¹ W. Maciejko, *Instytucje pomocy społecznej*, op. cit., s. 145.

¹² Ibid., s. 145.

¹³ Przemoc w rodzinie PORADNIK dla ofiar przemocy w rodzinie, Instytut Psychologii PTP, Warszawa 2002, s.

Przemoc ekonomiczna - uniemożliwienie dostępu do rodzinnych środków finansowych (np. odbieranie zarobionych pieniędzy, niezaspokajanie materialnych potrzeb rodziny, uniemożliwianie podjęcia pracy).

Przemoc seksualna – wymuszenie pożycia seksualnego lub nieakceptowanych i niechcianych praktyk seksualnych.

Zaniedbanie - ciągle niezaspokajanie podstawowych potrzeb fizycznych i emocjonalnych.

Formy przemocy: fizyczna, psychiczna, ekonomiczna i seksualna – mogą się przenikać, ale każda może też występować osobno.

Rozdział III Analiza problemów społecznych na terenie Gminy Chełmno

W celu właściwego zaplanowania podejmowanych działań niezbędne jest dokonanie analizy problemów społecznych w gminie z uwzględnieniem problemu przemocy w rodzinie.

Na dzień 31.12.2016r. Gmina Chełmno liczyła 5 760 mieszkańców. Liczba osób bezrobotnych zarejestrowanych z Powiatowym Urzędzie Pracy w Chełmnie wynosiła 300, w tym 163 osoby długotrwale bezrobotne, 42 osoby pobierają zasiłek dla bezrobotnych.

Ze statystyk policyjnych wynika, że na terenie Gminy w roku 2016 r. przeprowadzonych zostało 87 interwencji domowych, w tym w 12 przypadkach wypełniono formularz „Niebieska Karta” w związku z podejrzeniem występowania przemocy w rodzinie.

Na terenie Gminy Chełmno, zgodnie z przepisami ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie funkcjonuje Gminny Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie. W skład Zespołu Interdyscyplinarnego wchodzi przedstawiciele:

- Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Chełmnie,
- Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- Komendy Powiatowej Policji w Chełmnie,
- Oświaty,
- Sądu.

Obsługę administracyjną – biurową Zespołu zapewnia GOPS w Chełmnie.

Zespół interdyscyplinarny realizuje działania określone w Gminnym Programie Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2013-2016.

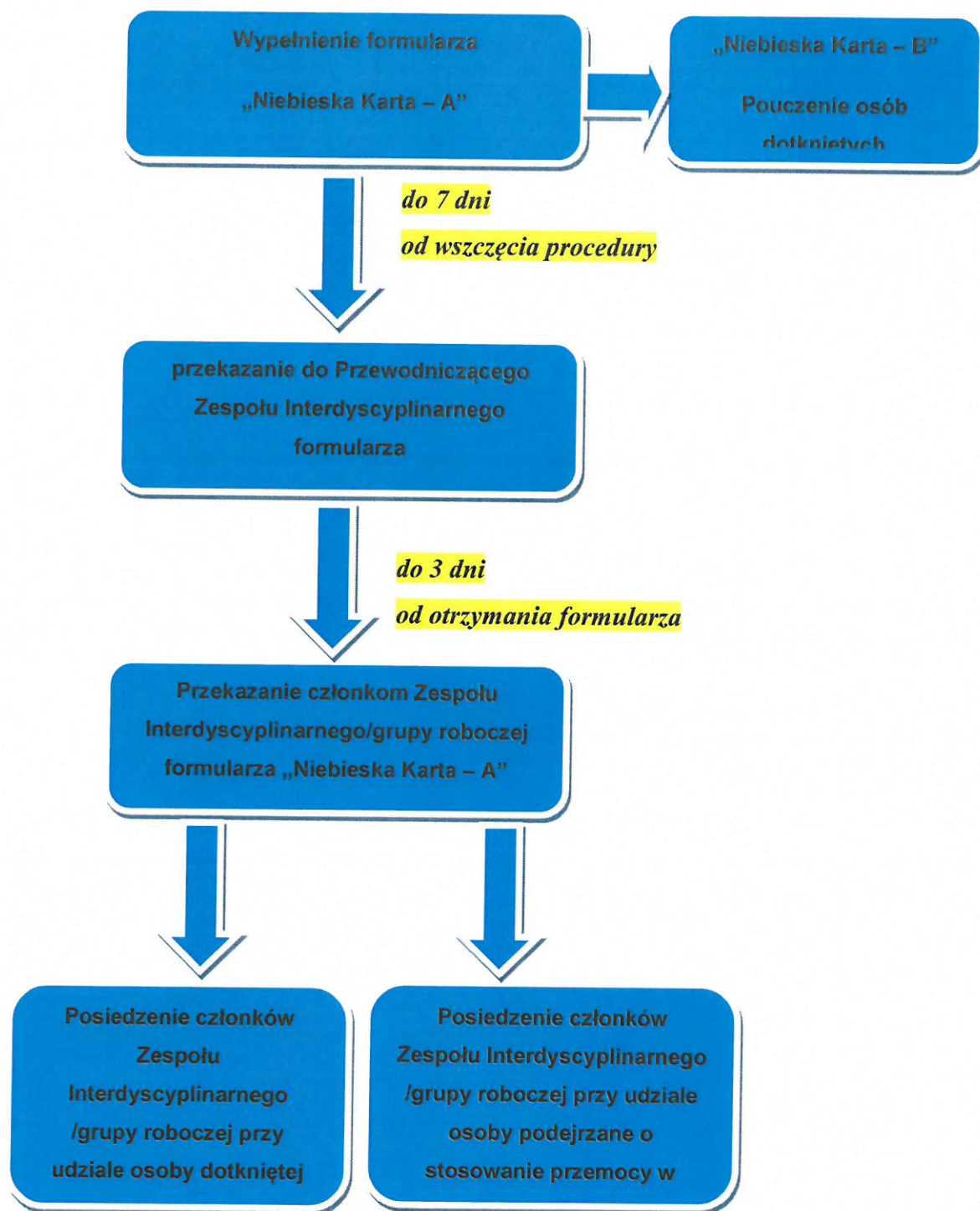
Podejmowanie interwencji w środowisku wobec rodziny dotkniętej przemocą odbywa się w oparciu o procedurę „Niebieskie Karty” i nie wymaga zgody osoby dotkniętej przemocą w rodzinie.

Procedura „Niebieskie Karty” obejmuje ogół czynności podejmowanych i realizowanych przez przedstawicieli jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, gminnych komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, Policji, oświaty i ochrony zdrowia, w związku z uzasadnionym podejrzeniem zaistnienia przemocy w rodzinie.

Przedstawiciele tych podmiotów realizują procedurę „Niebieskie Karty” w oparciu o zasadę współpracy i przekazują informacje o podjętych działaniach przewodniczącemu zespołu interdyscyplinarnego. Wszczęcie procedury „Niebieskie Karty” następuje przez wypełnienie formularza „Niebieska Karta” w przypadku powzięcia, w toku prowadzonych czynności służbowych lub zawodowych, podejrzania stosowania przemocy wobec członków rodziny lub w wyniku zgłoszenia dokonanego przez członka rodziny lub przez osobę będącą świadkiem przemocy w rodzinie.

Schemat Procedury „Niebieskie Karty”

Zjawisko przemocy w rodzinie mierzone tylko wskaźnikiem liczby procedur „Niebieskie Karty” w Gminie Chełmno w latach 2012 – 2016 jest na zróżnicowanym poziomie, średnio rocznie do przewodniczącego zespołu interdyscyplinarnego wpływa śr.14 formularzy „Niebieska Karta”. Łącznie, jak pokazują dane zawarte w niżej zamieszczonej tabeli w latach 2012 – 2015 wszczęto 55 procedur. Najmniej w 2014r. – 8, najwięcej w 2015r. – 17. Liczby te porównywalne są do danych występujących w sąsiednich gminach, podobnej wielkości: Lisewo i Stolno (w Lisewie i Stolnie w latach 2013 - 2015 liczba wszczętych procedur „Niebieskie Karty” wyniosła odpowiednio: 36 i 48).

Najczęściej procedura „Niebieskie Karty” została wszczynana w latach 2012 -2016 przez przedstawicieli policji – łącznie 48 procedur. Przedstawiciele pomocy społecznej wypełnili łącznie 21 formularzy. W przypadku 2 rodzin procedurę uruchomili przedstawiciele oświaty, a przypadku 1 osoby ochrona zdrowia. W omawianym okresie żadnej procedury nie wszczęli przedstawiciele gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych.

We wszystkich realizowanych procedurach „Niebieska Karta” uczestniczyli przedstawiciele pomocy społecznej oraz policji.

Na 65 wszczętych w latach 2012 – 2016 procedur „Niebieskie Karty” zakończonych zostały 52. W 38 przypadkach powodem zakończenia procedury było ustanie przemocy w rodzinie i uzasadnione przypuszczenie o zaprzestaniu dalszego stosowania przemocy w rodzinie oraz po zrealizowaniu indywidualnego planu pomocy. W 14 przypadkach nie wystąpiła zasadność podejmowania działań.

Tab. 1 Zestawienie danych dotyczących procedury „Niebieskie Karty” w okresie od 2012 do 2016 r. na terenie Gminy Chełmno.

Instytucja	Liczba powołanych grup roboczych				
	2012	2013	2014	2015	2016
Liczba wypełnionych formularzy „Niebieska Karta” przekazanych do Przewodniczącego Zespołu ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Gminie Chełmno– ogółem:	11	15	8	21	17
w tym wypełniony przez przedstawiciela:					
- jednostki organizacyjnej pomocy społecznej	6	4	2	4	5
- policji	4	11	6	15	12
- gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych	0	0	0	0	0
- oświaty	0	0	0	2	0
- ochrony zdrowia	1	0	0	0	0
Liczba wszczętych procedur	11	15	8	17	14
Liczba zakończonych procedur „Niebieskie Karty” w z powodu:	11	13	7	3	18
- ustania przemocy w rodzinie i uzasadnionego przypuszczenia o zaprzestaniu dalszego stosowania przemocy w rodzinie oraz po zrealizowaniu indywidualnego planu pomocy	7	9	6	3	13
- rozstrzygnięcia o braku zasadności podejmowania działań	4	4	1	0	5

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z GOPS Chełmno.

Jak obrazują dane w okresie 2015-2016 w ramach wszczętej procedury miały miejsce kolejne interwencje Policji, gdzie wypełniony został kolejny formularz "Niebieska Karta" z uwagi na kolejne podejrzenie stosowania przemocy w rodzinie.

Analizując rok poprzedni to:

- do Przewodniczącego Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego w Chełmnie wpłynęło 17 „Niebieskich Kart”, w ramach wszczętych 14 procedur „Niebieska Karta” mającą na celu powstrzymanie przemocy i ochronę ofiar przemocy w tym 1 przekazana do innego ośrodka w/w.

W 2016 roku odbyło się 75 posiedzeń grup roboczych (powołanych było 14 Grup Roboczych do pracy w poszczególnych rodzinach).

Z danych Ośrodka Pomocy Społecznej wynika, że w 2016 r. ok. 8,4 % ludności gminy korzystało z pomocy społecznej tutaj. Ośrodka (164 rodziny, 482 osoby w rodzinach – Sprawozdanie MPiPS za 2016 r.) . W okresie od 01.01.2012r do 31.12.2012r. pracownicy socjalni wypełnili 5 formularzy „Niebieska Karta” i wszczęto procedurę „Niebieskie Karty”, w związku z podejrzeniem występowania przemocy w rodzinach powziętych w związku z wykonywaniem czynności służbowych.

Żadna z rodzin nie korzystały ze wsparcia Ośrodka Interwencji Kryzysowej. W 2012 roku 6 rodzin skorzystało ze specjalistycznego poradnictwa przy OIK funkcjonującego w strukturach Powiatowego Centrum Pomocy w Rodzinie w Chełmnie. Ofiarami przemocy były najczęściej kobiety i dzieci. Sprawcami byli mężczyźni, w większości przypadków uzależnieni od alkoholu. Nikt z osób podejrzanych o stosowanie przemocy w rodzinie nie skorzystał z programu korekcyjnego- edukacyjnego dla sprawców przemocy w rodzinie „DULUT”.

W szkołach na terenie Gminy Chełmno tylko w 2015 r. powzięto podejrzenie o występowaniu przemocy wobec dzieci i wszczęto procedurę „Niebieskie Karty”. Ponadto nie było żadnych zgłoszeń o sytuacji kryzysowej w rodzinie dziecka.

W 2016 roku przeszkolono 5 pracowników ośrodka (kierownik, 3 pracowników socjalnych, asystent rodziny z zakresu przeciwdziałania przemocy.

Odbyły się 2 interwencje pracowników GOPS w terenie Gminy z uwagi na przemoc w rodzinie z udziałem funkcjonariuszy KPP w Chełmnie,

Objęto poradnictwem specjalistycznym 3 osoby dotknięte przemocą w ramach zasobów ośrodka (2 osoby dorosłe i 1 dziecko), oraz 8 osób skierowano do poradni specjalistycznych na terenie powiatu (zgodnie z oczekiwaniami osób),

Artykuły informacyjne (plakaty ulotki) w ramach Kampanii- „Reaguj na przemoc”, przekazano do wszystkich sołectw i szkół na terenie naszej Gminy.

Zorganizowano spotkania z sędzią Anna Marią Wesołowską w 2 szkołach na terenie naszej Gminy w ramach działań przeciwdziałających występowaniu agresji i przemocy

Z danych Komisji Alkoholowej wynika, że w okresie od 01.01.2016r. do 31.12.2016 r. wpłynęło 5 wniosków o zobowiązanie osoby nadużywającej alkoholu do leczenia odwykowego, przeprowadzono rozmowy interwencyjno- motywacyjne, w tym 1 przypadku sprawę skierowano do sądu o zobowiązanie do leczenia odwykowego.

Trudno jest w sposób jednoznaczny określić wielkość zjawiska przemocy na terenie gminy. Jednak w okresie pięciu lat to zjawisko utrzymuje się na podobnym poziomie, śr. w 13 rodzinach występuje podejrzenie występowania przemocy. Przedstawione dane ilościowe są danymi jakie zostały zgromadzone przez OPS w Chełmnie w związku z prowadzoną działalnością.

Przedstawione dane nie są podstawą do pełnej diagnozy rozmiaru zjawiska przemocy w rodzinie na terenie Gminy Chełmno, gdyż w rodzinach często występuje agresja, konflikt, które często zagrożone są przemocą, a brak wiedzy na temat jej występowania i skutków powoduje, iż nie jest zgłaszana do służb zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy.

Program jest kontynuacją poprzednich Programów: 2012 i 2013-2016.

Rozdział IV Cele Programu

4.1.Celem Programu jest:

Przeciwdziałanie przemocy w rodzinach na terenie Gminy Chełmno

4. 2. Cele szczegółowe Programu:

- Zmniejszenie skali zjawiska przemocy w rodzinie,
- Zwiększenie skuteczności działań interwencyjnych wobec osób stosujących przemoc w rodzinie,
- Zwiększenie pomocy i ochrony ofiar przemocy w rodzinie.

4. 3. Realizacja celów szczegółowych poprzez:

- Prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przemocy w rodzinie.
- Podejmowanie działań edukacyjnych wobec rodziców w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie
- Zwiększenie wiedzy służb pracujących w obszarze przemocy w rodzinie.
- Udzielanie profesjonalnej i interdyscyplinarnej pomocy ofiarom przemocy w rodzinie.
- Oddziaływanie na sprawców przemocy w rodzinie.
- Podnoszenie wrażliwości społecznej wobec przemocy w rodzinie.
- Systematyczne diagnozowanie zjawiska przemocy w rodzinie.

Rozdział V Założenia Programu

5. 1. Realizacja celów Programu zakłada:

- Uwrażliwienie społeczności lokalnej na problem przemocy w rodzinie,
- Promowanie modelu rodziny wolnego od przemocy,
- Edukację dzieci, młodzieży i dorosłych w zakresie przemocy w rodzinie,
- Działania interdyscyplinarne w zakresie przeciwdziałania przemocy.

Rozdział VI Zasoby gminy Chełmno w zakresie realizacji Programu

6.1. Zasoby ludzkie – specjaliści z różnych dziedzin.

6.2. Zasoby instytucjonalne – instytucje i organizacje zajmujące się problemem przemocy w rodzinie oraz instytucje i organizacje pełniące funkcję wspierającą:

- Ośrodek Pomocy Społecznej,
- Komenda Policji,
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- placówki oświatowo-wychowawcze,
- Zakład Opieki Zdrowotnej,
- organizacje pozarządowe,
- parafie,
- inne.

6.3. Czynniki gwarantujące właściwą realizację Programu:

- poparcie działań i współpraca z samorządem gminnym,
- dobra znajomość środowiska przez pracowników socjalnych,
- dobra współpraca służb i instytucji na terenie gminy oraz poza nią,
- otwartość i chęć współpracy specjalistów,
- dobrze funkcjonujący zespół interdyscyplinarny

6.4. Zagrożenia w realizacji zadań:

- stereotypy panujące w środowisku na temat przemocy w rodzinie,
- bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych,
- brak współpracy rodziny w zakresie przezwycięzania kryzysów,
- problem uzależnienia od alkoholu w rodzinach,
- ubóstwo,
- brak infrastruktury socjalnej w gminie,
- brak lub niewystarczająca współpraca interdyscyplinarna,
- brak zaangażowania przedstawicieli instytucji zobowiązanych do pracy z rodziną uwikłaną w przemoc,

- brak odpowiedniej wiedzy i umiejętności do pracy w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie wśród przedstawicieli instytucji powołanych do pracy z rodziną doświadczoną przemocą,
- brak motywacji ekonomicznej dla członków zespołu interdyscyplinarnego, czy grup roboczych,
- złożoność zadań w ramach obowiązków służbowych utrudniająca uczestnictwo w posiedzeniach Grup roboczych czy Zespołu interdyscyplinarnego przedstawicieli poszczególnych instytucji,
- brak środków finansowych na realizację zadań związanych z zapobieganiem przemocy w rodzinie.

6.5. Realizatorem działań będzie Zespół Interdyscyplinarny powołany przez Wójta Gminy, w skład którego wchodzi przedstawiciele:

- jednostek organizacyjnych pomocy społecznej,
- gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych,
- Policji,
- oświaty,
- ochrony zdrowia,
- organizacji pozarządowych,
- duchowieństwa,
- Innych instytucji działających na rzecz rodziny

6.6. Zasoby

- Ośrodek Interwencji Kryzysowej działający przy PCPR w Chełmnie, ul. Słowackiego 3, dla rodzin i dorosłych osób dotkniętych przemocą,
- Poradnictwo specjalistyczne (prawne, terapeutyczne i psychologiczne) PCPR w Chełmnie oraz Stowarzyszeniu „Azyl” na Rzecz Pomocy Kobietom i Dzieciom Ofiarom Przemocy ul. Kamionka 3 w Chełmnie, Filia Stowarzyszenia z Torunia,
- „Niebieska Linia” – Ogólnopolskie Pogotowie dla Ofiar Przemocy w Rodzinie
– tel. 800 12 00 02,
- Dziecięcy telefon zaufania, Rzecznik Praw Dziecka tel. 0 800 12 12 12 ,
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Chełmnie, ul. Kościuszki 3/2,
- Gminna Komisja Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Chełmnie,
- Punkt Konsultacyjny GKP i RPA oraz PN w Chełmnie, ul. Kamionka 3.

- PROMYK – Poradnia Terapii Uzależnień od Alkoholu i Współuzależnień – Filia Poradni ze Świecia n/ Wisłą. Chełmno, ul. Kamionka 3 ,
- Komenda Powiatowa Policji w Chełmnie, ul. Świętojerska 5,
- Prokuratura Rejonowa w Chełmnie, ul. Krótka 1A
- Komenda Główna Policji Telefon Zaufania tel. 800 12 02 26
- Komenda Wojewódzka Policji Telefon Zaufania tel. 800 46 00 21

6.7. Adresaci Programu

- Mieszkańcy Gminy Chełmno,
- Osoby doświadczające przemocy w rodzinie,
- Sprawcy przemocy w rodzinie,
- Świadkowie przemocy w rodzinie,
- Osoby, instytucje zajmujące się profesjonalnie udzielaniem wsparcia osobom i rodzinom doświadczającym przemocy jak i osobom stosującym przemoc wobec członków rodziny,
- Władze lokalne
- Zespół Interdyscyplinarny

Rozdział VII Zadania i realizacje Gminnego Programu Wsparcia Rodziny

Harmonogram i plan realizacji zadań

Lp.	Zadanie	Realizator	Termin Wykonania
1.	Prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przemocy w rodzinie.	GOPS, KPP, OIK, PPP,	2017-2023
2.	Podejmowanie działań edukacyjnych wobec rodziców w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie.	GOPS, Placówki Oświatowe	2017-2019
3.	Szkolenie służb pracujących w obszarze przemocy w rodzinie.	GOPS, GKP i RPA oraz PN, Placówki Oświatowe	2017-2023
4.	Udzielanie profesjonalnej i interdyscyplinarnej pomocy ofiarom przemocy w rodzinie.	GOPS, ZI	2017-2023

5.	Oddziaływanie na sprawców przemocy w rodzinie.	GOPS, PCPR, KPP	2017-2023
6.	Podnoszenie wrażliwości społecznej wobec przemocy w rodzinie.	GOPS, GKP i RPA oraz PN, Urząd Gminy Chełmno	2017-2023

Wykaz skrótów:

- GOPS** - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Chełmnie,
- KPP** - Komenda Powiatowa Policji w Chełmnie,
- PPP** - Poradnia Psychologiczno- Pedagogiczna w Chełmnie,
- PCPR** - Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Chełmnie,
- GKPiRPAorazPN** - Gminna Komisja Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Chełmnie,
- OIK** - Ośrodek Interwencji Kryzysowej przy PCPR w Chełmnie,

Placówki Oświatowe funkcjonujące na terenie Gminy Chełmno

- Szkoła Podstawowa im. Ireny Sendlerowej w Starogrodzie, Szkoła Podstawowa im. Mikołaja Kopernika w Kolnie, Szkoła Podstawowa im. Bronisława Malinowskiego w Małych Łunawach, Szkoła Podstawowa im. Ziemi Chełmińskiej w Podwiesku

Rozdział VIII Monitorowanie

6.1. Monitorowanie odbywać się będzie w oparciu o sprawozdawczość podmiotów zaangażowanych w jego realizację. Sprawozdanie z realizacji programu podmioty składają do 31 stycznia każdego roku do Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Chełmnie, ul. Kościuszki 3/2, 86-200 Chełmno.

6.2. Sprawozdawczość

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Chełmnie do dnia 31 marca każdego roku przedłoży Radzie Gminy sprawozdanie z realizacji Programu.

Rozdział IX Finansowanie Programu

Program będzie finansowany ze środków budżetu Gminy Chełmno, dotacji oraz ze środków pozabudżetowych pozyskanych z innych źródeł.

Literatura:

- James R.K., B.E. Gilliland: Strategie interwencji kryzysowej. Pomoc psychologiczna poprzedzająca terapię, Wydawnictwo Edukacyjne PARPA, Warszawa 2005.
- Nowakowska U., Przemoc kobiet w rodzinie, Warszawa 2008.
- Maciejko W., Instytucje pomocy społecznej i integracji społecznej, Warszawa 2006.
- Przemoc w rodzinie PORADNIK dla ofiar przemocy w rodzinie, Instytut Psychologii PTP, Warszawa 2002,
- Sasal H.D., Przewodnik do procedury interwencji wobec przemocy w rodzinie, Warszawa 2005,
- Teczka procedur przeciwdziałania przemocy w rodzinie, Wydawnictwo FORUM SP. Z o.o., Poznań, 2012.
- Tomaszewska L., Przemoc wobec kobiet w rodzinie, - niezbędnik prokuratora, Warszawa 2007,
- Wyrwicka K., Przemoc w rodzinie – próba podsumowania, (w:) Praca Socjalna, Instytut Rozwoju Służb Społecznych, Warszawa 2008,